

8 M A R T

DÜNYA EMEKÇİ KADINLAR GÜNÜ

Dönsel COŞAR (TEB)

Bu gün Amerikalı dokuma işçisi kadınların, eşit işe eşit ücret, daha iyi çalışma ve yaşam koşulları için canları pahasına gerçekleştirdikleri direnişin 144. yıldönümü.

19. yüzyılda Avrupa ve Amerika'da sanayinin gelişmesiyle birlikte erkek işçilerin yanı sıra kadın işçiler de ucuz işgücü olarak çalıştırılmaya başlandı. Sermayedarlar karlarını arttırmak için işçileri çok düşük ücretlerle, günde 15-16 saat çalıştırıyorlardı. 8 Mart 1857'de Amerika'nın New York kentinde tekstil fabrikalarında çalışan on binlerce kadın işçi, 16 saatlik işgününe, ağır çalışma koşullarına ve düşük ücretlere karşı greve gittiler. Patron, sendikanın ve diğer işçilerin, grevdeki kadın işçilerle dayanışmasını önlemek için fabrikanın kapılarına kilit vurdu. Bu sırada kuşkuyla bir şekilde çıkan yangında kadın işçiler alevler arasında kaldı ve 129 kadın işçi yanarak can verdi.

Kadın işçilerin bu tür gösterileri daha sonraki yıllarda Avrupa ve Amerika'da sürdü. Dokuma işçisi kadınlar 8 Mart 1908'de, bu kez arakadaşlarının işten atılmalarını protesto etmek için işyerlerini işgal ederek greve gittiler. Talepleri 8 saat işgünü, çocuk emeğinin sömürülmesine son verilmesi ve kadınlara oy hakkı tanınmasıydı.

1910 yılında Danimarka'nın Kopenhag kentinde toplanan II. Enternasyonal Kadınlar Konferansı'nda, Alman Sosyalist Delege Clara Zetkin'in önerisi ile 8 Mart, dokuma işçisi kadınların anısına, emekçi kadının cinsel ve sınıfsal sömürüye karşı mücadele günü olarak ilan edildi.

8 Mart, Türkiye'de ilk kez 1920 yılında İstanbul'da kutlandı.

Birleşmiş Milletler 1975 yılında, 8 Mart'ın emekçi içeriğini hasır altı ederek bugünü "Dünya Kadınlar Günü" olarak kabul etti.

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü moda olan şekliyle erkeklere karşı hak eşitliği mücadelesinden öte, işçi ve emekçi kadınların haklarını ancak bu baskı ve sömürü düzenine karşı mücadele ederek savunabileceğini vurgulayan, kadınları mücadeleye çağıran, onurlu bir direnişin öyküsüdür.

Rakamlarla Çalışma Yaşamlarında Kadınların Durumu

(Buradaki veriler DİE Nisan 1999 Hane Halkı İşgücü İstatistik sonuçlarından alınmıştır)

Türkiye'de kadınların istihdama katılım oranı erkeklerin gerisindedir. Nisan 1999 verilerine göre erkeklerin işgücüne katılım oranı %68.3 iken, ka-

dınların katılım oranı %29.7'dir. Kadınların istihdama katılım oranı kent ve kırsal arasında farklılık gösterir ve kentlerde daha düşüktür. Bunun nedenlerinden birinin kırdan kente yoğun göç olduğu söylenebilir. Kırsal alanda tarımsal üretimde yer alan kadınlar, göç sonucu kentlerde kendilerini ev kadını olarak bulmakta veya işsiz kalmaktadırlar.

Kadın istihdamının %52.4'ünü ilköğretim mezunları oluşturmaktadır.

Kadınların %65.1'i, erkeklerin %13.5'i ücretsiz aile işçisi olarak, kadınların %25.3'ü, erkeklerin %48.2'si ücretli veya yevmiyeli olarak, kadınların %9.2'si, erkeklerin %31.8'i kendi hesabına çalışırken, kadınların %0.5'i, erkeklerin %6.5'i işsizdir.

Sektörlere bakıldığında kadınların en yoğun olduğu sektörün %72.2 ile tarım olduğu, sonra %18.1 ile hizmetler ve yine %9.7 ile sanayinin geldiği görülmektedir. Mesleğimizde ise kadın eczacıların oranı %53.3 iken erkek eczacıların temsil oranı %46.7'dir.

Kadınların en geniş istihdam alanı kamu sektörüdür. Bu sektörde öncelikli olarak sağlık, avukatlık, eğitim ve öğretim hizmetleri gelmektedir. Ancak bu hizmet alanlarında karar verici konumda olan kadın oranı oldukça düşüktür.

8 Mart Nedeniyle Yapılan Etkinlikler

"IMF'ye, şiddete ve eşitsizliğe hayır" sloganıyla Türkiye'nin bir çok ilinde yapılan etkinlikler, o ilde bulunan sendika, parti ve demokratik kitle örgütlerinin oluşturduğu 8 Mart Kadın Platformları tarafından organize edilmiştir.

